

Cursuri universitare

TEODOR BODOAȘCĂ, LUCIAN-IOAN TARNU, ANCA BOGDAN

Dreptul proprietății intelectuale

TEODOR BODOAȘCĂ, LUCIAN-IOAN TARNU, ANCA BOGDAN

Dreptul proprietății intelectuale

Ediția a VI-a, revizuită și adăugită

Universul Juridic

București

-2024-

CAPITOLUL I

NOȚIUNI GENERALE DESPRE DREPTUL DE AUTOR

Secțiunea 1

Aspecte generale referitoare la protecția juridică a creației intelectuale în România¹

§1. Precizări terminologice

1.1. Preliminarii

În sistemul de drept român, creațiile intelectuale sunt protejate juridic indiferent de domeniul în care sunt realizate² (literar, artistic, științific, tehnic etc.). Fac obiect de ocrotire prin norme de drept, spre exemplu, operele, creațiile conexe acestora, bazele de date³, invențiile⁴, desenele, modelele⁵, mărcile, indicațiile geografice⁶ și topografiile produselor semiconductoare⁷.

Operele⁸ sunt creații intelectuale în domeniul literar, artistic sau științific⁹, iar invențiile¹⁰ în orice domeniu al tehnologiei¹¹. În schimb, desenele și modelele¹² sunt creații

¹ În același sens, a se vedea și T. Bodoașcă, *Considerații asupra drepturilor rezultate din creația intelectuală în reglementarea noului Cod civil (Legea nr. 287/2009)*, în *Dreptul*, nr. 6/2012, p. 25 și urm.

² Potrivit art. 30 alin. (1) din Constituție, „libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile” (s.n.).

³ A se vedea art. 1 și urm. din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (publicată în M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996 și, apoi, republicată în nr. 489 din 14 iunie 2018). În cadrul acestei părți a lucrării, referirile la texte din Legea nr. 8/1996 se vor face, de regulă, fără indicarea actului normativ.

⁴ A se vedea art. 1 și urm. din Legea nr. 64/1991 privind brevetul de invenție (publicată în M. Of. nr. 212 din 21 octombrie 1991 și republicată în nr. 541 din 8 august 2007, nr. 613 din 19 august 2014 și nr. 600 din 27 iunie 2024).

⁵ A se vedea art. 1 și urm. din Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor (publicată în M. Of. nr. 1 din 8 ianuarie 1993 și republicată în nr. 876 din 20 decembrie 2007, nr. 242 din 4 aprilie 2014 și nr. 428 din 9 mai 2024).

⁶ A se vedea art. 1 și urm. din Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice (publicată în M. Of. nr. 161 din 23 aprilie 1998 și republicată în nr. 337 din 8 mai 2014 și nr. 856 din 18 septembrie 2020, fiind ulterior modificată și completată).

⁷ A se vedea art. 1 și urm. din Legea nr. 16/1995 privind protecția topografiilor produselor semiconductoare (publicată în M. Of. nr. 45 din 9 martie 1995 și republicată în nr. 824 din 6 octombrie 2006 și nr. 211 din 25 martie 2014, fiind ulterior modificată și completată).

⁸ Pentru o definiție a operei, a se vedea T. Bodoașcă, *Discuții privind conceptul de operă (de creație intelectuală) și condițiile de fond pentru protecția ei juridică*, în *Dreptul* nr. 5/2016, p. 97 și urm.

⁹ A se vedea art. 7 și urm. din Legea nr. 8/1996.

intelectuale cu rol estetic, de înfrumusețare, pentru aspectul exterior nou al produselor¹³. Mărcile¹⁴ și indicațiile geografice sunt diverse semne¹⁵, respectiv denumiri geografice¹⁶ la care recurg, pe calea unui proces intelectual de imaginație și selecție, titularii certificatelor de înregistrare, persoane fizice sau juridice, pentru a deosebi produsele sau serviciile lor de ale altor persoane. Topografiile produselor semiconductoare sunt „o serie de imagini legate între ele, indiferent de modalitatea în care acestea sunt fixate sau codate, reprezentând configurația tridimensională a straturilor care compun un produs semiconductor, în care fiecare imagine reproduce desenul sau o parte din desenul unei suprafețe a produsului semiconductor, în orice stadiu al fabricației sale”¹⁷.

Creațiile intelectuale determină nașterea unor drepturi morale sau patrimoniale, reglementate, de regulă, prin norme juridice speciale, derogatorii de la dreptul comun. Spre exemplu, realizarea unei opere conferă autorului sau altor persoane, potrivit art. 10 din Legea nr. 8/1996, următoarele drepturi morale: de a decide dacă, în ce mod și când va fi adusă opera la cunoștință publică [lit. a)]; de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei [lit. b)]; de a decide sub ce nume este adusă opera la cunoștință publică [lit. c)]; de a pretinde respectarea integrității operei și de a se opune oricărei modificări, precum și oricărei atingeri aduse operei [lit. d)]; de a retracta opera [lit. e)]. Aceste persoane beneficiază și de dreptul patrimonial de a utiliza opera (art. 12 și urm.), precum și de dreptul de suită (art. 24). De asemenea, Legea nr. 8/1996 reglementează unele drepturi morale și patrimoniale conexe drepturilor de autor (art. 92 și urm.), precum și drepturile patrimoniale *sui-generis* ale fabricanților bazelor de date (art. 140 și urm.). Realizarea unei invenții conferă persoanei sau persoanelor fizice care au creat-o ori altor persoane fizice sau juridice, în temeiul Legii nr. 64/1991, dreptul la eliberarea brevetului de invenție și posibilitatea de a beneficia de dreptul moral de a decide divulgarea invenției (art. 38), precum și de dreptul patrimonial exclusiv de exploatare a invenției pe întreaga durată de valabilitate a brevetului de invenție (art. 31 și urm.). Realizatorul invenției, indiferent că este sau nu titularul brevetului de invenție, are dreptul moral de a i se menționa numele, prenumele și calitatea în cuprinsul brevetului (art. 34). Înregistrarea unui desen sau model conferă titularului certificatului de înregistrare, potrivit Legii nr. 129/1992, dreptul moral de a fi menționat pe produsele sale litera „D” (majusculă), înscrisă într-un cerc, însoțită de numele acestuia sau de numărul certificatului de înregistrare (art. 37) și dreptul patrimonial exclusiv de utilizare a desenului sau modelului înregistrat (art. 30 și urm.). Înregistrarea unei mărci

¹⁰ Pentru o definiție a invenției, a se vedea T. Bodoașcă, A. Drăghici, *Opinii privind noțiunea invenției și condițiile de fond pentru brevetabilitatea acesteia*, în *Dreptul* nr. 6/2015, p. 90 și urm.

¹¹ A se vedea art. 1, art. 6 și urm. din Legea nr. 64/1991.

¹² Pentru o definiție a desenelor și modelelor, a se vedea T. Bodoașcă, *Discuții privind noțiunea, natura și condițiile de fond pentru protecția juridică a desenelor și modelelor în cuprinsul legislației române în materie*, în *Dreptul* nr. 3/2015, p. 90 și urm.

¹³ A se vedea art. 2 lit. d) și urm. din Legea nr. 129/1992.

¹⁴ Pentru o definiție a mărcii, a se vedea T. Bodoașcă, L.-I. Tarnu, *Contribuții la studiul reglementărilor legale privind noțiunea, condițiile de fond și motivele de refuz sau de nulitate a înregistrării mărcii*, în *Dreptul*, nr. 1/2016, p. 114 și urm.

¹⁵ A se vedea art. 2 din Legea nr. 84/1998.

¹⁶ A se vedea art. 3 lit. g) din Legea nr. 84/1998.

¹⁷ A se vedea T. Bodoașcă, *Aspecte privind regimul juridic al topografiilor produselor semiconductoare*, în *RRDPI* nr. 1/2013; T. Bodoașcă, L.-I. Tarnu, *Dreptul proprietății intelectuale*, ed. a III-a, revizuită și adăugită, *Ed. Universul Juridic*, București, p. 367.